

Zatwierdzam

Zarządca budynku

BURMISTRZ
mgr Zbigniew Kitlas

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

**Urząd Miejski
ul. Rynek 15
74-510 Trzeńsko-Zdrój**

Opracował:
inż. pożarnictwa bryg. Piotr Juzyszyn

Luty 2018

SPIS TREŚCI

1. Podstawa opracowania instrukcji	3
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej	4
2.1. Charakterystyka techniczno-budowlana	4
2.2. Zaopatrzenie wodne i dojazdy pożarowe	4
2.3. Wymagania instalacyjne	5
2.4. Czynności zabronione	5
2.5. Czynniki wpływające na rozprzestrzenianie się pożaru	7
2.6. Potencjalne źródła powstania pożaru	8
3. Wyposażenie w gaśnice oraz urządzenia przeciwpożarowe	9
4. Zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia	12
4.1. Postępowanie pracowników po zauważeniu zagrożenia	12
4.2. Dowodzenie akcją przed przybyciem straży pożarnej	12
4.3. Działania gaśnicze	13
4.4. Zasady współdziałania z dowódcą straży pożarnej	13
4.5. Obowiązki po zakończeniu działań ratowniczo-gaśniczych	13
5. Organizacja i warunki ewakuacji	14
5.1. Warunki ewakuacji	14
5.2. Organizacja ewakuacji	14
6. Wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	16
7. Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji i z przepisami przeciwpożarowymi	17
8. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej	20
8.1. Obowiązki zarządcy budynku	20
8.2. Zadania i obowiązki wszystkich pracowników	20
9. Wykaz przepisów i opracowań	21
10. Załączniki	22

1. Podstawa opracowania Instrukcji

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów „właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierającą:”

1. warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem,
2. określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym,
3. sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
4. sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane,
5. warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania,
6. sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji,
7. zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami,
8. plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - odległości od obiektów sąsiadujących,
 - parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
 - występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
 - kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - podziału obiektu na strefy pożarowe,
 - warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - wskazania dojeżdżać do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony,
9. wskazania osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego ma za zadanie przyczynić się do zapewnienia właściwego stanu bezpieczeństwa pożarowego w **Urzędzie Miejskim** w Trzcińsku-Zdroju, przy ul. Rynek 15.

Do zapoznania z treścią niniejszej instrukcji i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy urzędu, a także osoby wykonujące jakiegokolwiek prace na terenie obiektu.

Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej:

art.3.1. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu zobowiązane są zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem,

3.2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu a także podmioty, o których mowa w ust. 1, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Niniejsza instrukcja powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej **raz na dwa lata**, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna znajdować się w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej

2.1. Charakterystyka techniczno – budowlana

Podstawowe parametry:

Powierzchnia użytkowa: ok. 900 m²

Kubatura: ok. 5000 m³.

Wysokość: niski

Ilość stref pożarowych: 1

Liczba kondygnacji: 2 nadziemne (+ poddasze nieprzeznaczone na pobyt ludzi), 1 podziemna

Przewidywana liczba osób w budynku: 50

Podział obiektu na strefy pożarowe.

Cały budynek stanowi jedną strefę pożarową. Dopuszczalna powierzchnia strefy: 8000 m².

Strefa pożarowa – budynek lub jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego (ścianami, stropami, drzwiami) o odpowiedniej klasie odporności ogniowej, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków. Innymi słowy jest to przestrzeń wydzielona w ten sposób, aby w określonym czasie pożar nie przedostał się do niej lub też z niej nie wydostał.

Kategoria zagrożenia ludzi: ZL III

Kategoria zagrożenia ludzi ZL III – budynek użyteczności publicznej lub jego część, stanowiąca odrębną strefę pożarową, nieprzeznaczona przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, ani też nie posiadająca pomieszczeń przeznaczonych do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami

Konstrukcja budynku

- ściany fundamentowe i ściany piwnic kamiennie-ceglane,
- ściany parteru i piętra z cegły ceramicznej gotyckiej,
- stropy nad piwnicą i parterem murowane Kleina, nad piętrem przy szczycie zachodnim – sklepienie ceglane, pozostałe drewniane,
- dach o konstrukcji drewnianej, kryty dachówką.

Ocena zagrożenia wybuchem

W budynku nie ma pomieszczeń zagrożonych wybuchem.

Ogrzewanie:

Budynek ogrzewany z kotłowni na paliwo stałe.

2.2. Zaopatrzenie wodne i dojazdy pożarowe

Droga pożarowa:

Droga pożarowa do przedmiotowego budynku nie jest wymagana (budynek niski, kategorii zagrożenia ludzi ZL III). Wzdłuż trzech boków budynku przebiega ul. Rynek spełniająca wymagania drogi pożarowej. Pomiedzy tą drogą i ścianą budynku nie występują stałe elementy zagospodarowania terenu ani drzewa czy krzewy przekraczające 3 m.

Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru:

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi 10 dm³/s z co najmniej jednego hydrantu zewnętrznego. Najbliższy hydrant (nadziemny) znajduje się 15 m od obiektu, przy ul. Rynek 11, dalszy (nadziemny) 60 m od urzędu, przy ul. Kościuszki, obok przedszkola (patrz schematy).

2.3. Wymagania instalacyjne

Właściciel lub zarządca w czasie użytkowania obiektu powinien poddawać okresowej kontroli:

- instalację elektryczną i piorunochronną w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów **co najmniej raz na 5 lat**.
- stanu technicznego przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) **co najmniej raz w roku**.

W obiektach lub ich częściach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych w okresach ich użytkowania:

- od palenisk opalanych paliwem stałym – **co najmniej raz na 3 miesiące**,
 - w obiektach lub ich częściach usuwa się zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych **co najmniej raz w roku**, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.
- (czynności te wykonują osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje).

2.4. Czynności zabronione

Odpowiednia profilaktyka pożarowa może uchronić nas od samego powstania pożaru, a w przypadku już powstałego pozwolić na szybkie jego opanowanie lub w przeciwnym razie bezpieczne opuszczenie zagrożonego obiektu.

1. W obiekcie zabrania się:

- użytkowania instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,
- użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- przechowywania materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz od czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V,
- pozostawiania bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych, z wyjątkiem tych, których sposób pracy określony przez producenta dopuszcza taką możliwość,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu elektrycznego jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- niewłaściwego prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych, np. wykonywania prac spawalniczych lub cięcia metali w sposób niezgodny z przepisami, bez należytego zabezpieczenia w obecności materiałów palnych,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- uniemożliwienia lub ograniczenia dostępu do: gaśnic, przeciwpożarowych wyłączników prądu, wyjść ewakuacyjnych, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych,
- składowania materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych (tj. kotłownia, serwerownia) oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,

- lokalizowania elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych,
- przechowywanie cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55 °C w pojemnikach nieprzystosowanych do tego celu, nieodprowadzających ładunków elektryczności statycznej oraz niewyposażonych w szczelne zamknięcia,
- posługiwania się otwartym ogniem – zapalkami, świecami itp., w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,

Materiały niebezpieczne pożarowo

- a) gazy palne,*
- b) ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C),*
- c) materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,*
- d) materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,*
- e) materiały wybuchowe i wyroby pirotechniczne,*
- f) materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,*
- g) materiały mające skłonności do samozapalenia,*
- h) materiały inne niż wymienione w lit. a-g, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.*

2. Na terenie przyległym do obiektu zabrania się:

- rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym dopuszczalne jest wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
- rozpalania ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów,
- składowaniu poza budynkami, w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki, materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- przechowywania materiałów palnych oraz stosowania elementów wystroju i wyposażenia wnętrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od linii kablowych o napięciu powyżej 1 KV, przewodów uziemiających, oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej,
- utrudniania dostępu do hydrantów,
- składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, z wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:
 - 1) nieprzekroczenia maksymalnej powierzchni strefy pożarowej, określonej dla tego obiektu;
 - 2) zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych;
 - 3) nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.

2.5. Czynniki wpływające na rozprzestrzenianie się pożaru

Powstały pożar w przypadku nie ugaszenia go w zarodku może się rozprzestrzenić na sąsiednie pomieszczenia, lub też cały obiekt. Rozprzestrzenianie się pożaru następuje przez przenoszenie się energii cieplnej z jednego miejsca na drugie, poprzez konwekcję, przewodzenie i promieniowanie ciepłe. Ciepło unoszących się prądów powietrza oraz produktów spalania ogrzewa napotkane na swojej drodze palne materiały do temperatury zapalenia i w ten sposób powoduje dalsze rozprzestrzenianie się pożaru.

Na możliwość i szybkość rozprzestrzeniania się pożaru w budynku wpływają następujące czynniki:

- ilość zgromadzonych w pomieszczeniach materiałów palnych oraz sposób ich składowania,
- stopień palności materiałów budowlanych zastosowanych w pomieszczeniach,
- niezachowanie wymaganej klasy odporności ogniowej poszczególnych elementów konstrukcyjno-budowlanych budynku,
- otwarte drzwi/okna umożliwiające cyrkulację powietrza,
- sprawność gaśnic oraz środków łączności,
- utrudniony dostęp do gaśnic,
- brak czytelnego i jednoznacznego oznakowania miejsc usytuowania gaśnic oraz wyłącznika prądu,
- nieumiejętne postępowanie pracowników w przypadku powstania pożaru, objawiające się m.in. niezajomością zasad obsługi i użycia gaśnic,
- nieumiejętne lub brak kierowania akcją ratowniczą do czasu przybycia jednostek straży pożarnej,
- brak zapewnienia dostępu do budynku (lub jego części objętej pożarem) dla jednostek straży pożarnej (np. zastawione drogi wewnętrzne, brak dostępu do otworów wejściowych do budynku),

Podczas pożaru osoby przebywające w obiekcie narażone zostaną na czynniki zagrażające zdrowiu i życiu tj:

- dym i gazy pożarowe które powodują:
 - silne oddziaływanie produktów toksycznych zawartych w dymie na organizm człowieka,
 - obniżenie zawartości tlenu,
 - utratę widoczności znacznie utrudniającą lub wręcz uniemożliwiającą szybką i sprawną ewakuację,
- oddziaływanie ognia i wysokiej temperatury, a przez to promieniowania cieplnego powodującego poparzenia.
- możliwość zawalenia się konstrukcji na skutek utraty cech wytrzymałościowych spowodowanych warunkami pożaru.

Statystyki pożarowe wskazują, że najczęstszą przyczyną śmierci podczas pożaru nie są płomienie powodujące poparzenia, ale zatrucie dymem i gazami pożarowymi. Palne wyposażenie budynków oraz elementy wykorzystywane do wystroju wewnątrz zawierają rozmaite związki chemiczne, które w procesie palenia lub podczas termicznego rozkładu, tworzą mniej lub bardziej toksyczne produkty spalania. Dym zmniejsza możliwości motoryczne na skutek ograniczenia widoczności i działań drażniących, toksycznych oraz niedobór tlenu. Działa także negatywnie poprzez wzrost temperatury w wyniku konwekcji i promieniowania. Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych stwarza wielokrotnie większe niebezpieczeństwo dla ludzi niż ogień. Dym bowiem, a w nim gazy pożarowe, jako produkt spalania, rozprzestrzeniają się szybciej i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku i do wszystkich zakątków pomieszczeń. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło (miejsce powstania) bywa ukryte i niedostępne. Oddziaływanie drażniące na drogi oddechowe człowieka wywołuje kaszel i krztuszenie, łzawienie oczu, utrudniając poruszanie się, użycie sprzętu gaśniczego oraz ewakuację. Przebywanie w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku, a nawet paniki w obawie zatrucia, doznania obrażeń lub zaślabnięcia i śmierci. Dym jest produktem niekompletnego spalania materiałów i zawierają się w nim cząsteczki (zawiesiny) spalających się materiałów. Ilość wytwarzanego dymu zależna jest od składu chemicznego i właściwości fizycznych spalanych materiałów lub przedmiotów. Pewne materiały, jak: guma, niektóre sztuczne tworzywa, wykładziny, pianki poliuretanowe, wytwarzają podczas spalania większe ilości toksycznych dymów. Inne materiały palne jak: tekstylia, drewno, papier, płoną szybciej, nie wydzielając większych ilości dymu do czasu, gdy otaczające ich powietrze zawiera dostateczne ilości tlenu, niezbędnego w procesie spalania. Z chwilą jednak zmniejszenia się ilości tlenu, ich spalanie staje się powolniejsze, natomiast zwiększa się ilość dymu. Gęstość zadymienia zwiększa się w górnych warstwach pomieszczenia i na górnej kondygnacji budynku, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się powietrzem nagrzanym przez wynikły pożar. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zawieszonych pod stropami oraz znaki bezpieczeństwa określające kierunek ewakuacji.

2.6. Potencjalne źródła powstania pożaru

Przyczyny powstawania pożarów mogą być różne. Do najczęściej spotykanych zaliczyć możemy:

1. Nieostrożność osób:

- palenie tytoniu w miejscach gdzie znajdują się materiały palne,
- porzucanie niedopałków w otoczeniu materiałów palnych lub też do koszy ze śmieciami,
- stosowanie ognia w otoczeniu par cieczy i gazów palnych,
- stosowanie płynów łatwo zapalnych do zmywania podłóg,
- nieostrożne przelewanie cieczy łatwo zapalnej, np. w pobliżu źródeł ognia lub promieniowania ciepłego, w pomieszczeniu bez odpowiedniej wentylacji
- prowadzenie prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, szlifowaniu, lutowaniu, rozgrzewaniu substancji bitumicznych, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo, bez należytego zabezpieczenia i nadzoru,
- wykorzystywanie urządzeń z otwartym ogniem w pomieszczeniach z materiałami palnymi (palniki gazowe itp.),
- brak bezpiecznej odległości pomiędzy materiałami palnymi, a urządzeniami elektrycznymi, urządzeniami grzewczymi oraz żarowymi punktami świetlnymi,
- gromadzenie materiałów palnych w zbyt bliskiej odległości od przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej,
- stosowanie palnych osłon na punkty świetlne,

2. Wady urządzeń i instalacji elektrycznych oraz ich nieprawidłowa eksploatacja:

- brak okresowych badań stanu technicznego instalacji i urządzeń elektrycznych,
- nieprawidłowo wykonana instalacja,
- przeciążenie instalacji elektrycznej na skutek włączania zbyt dużej ilości odbiorników prądu do jednego obwodu,
- uszkodzenia instalacji jak i urządzeń,
- korzystanie z prowizorycznych (tymczasowych) instalacji elektrycznych,
- naprawianie urządzeń i zabezpieczeń elektrycznych przez osoby nieuprawnione,
- zwarcia w instalacji,
- stosowanie elektrycznych urządzeń grzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta,
- używanie niesprawnych odbiorników energii elektrycznej,
- pozostawienie bez dozoru, będących pod napięciem przenośnych odbiorników energii elektrycznej (np. elektryczne spiralne urządzenia grzejne),

3. Wady oraz nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych:

- niewłaściwy dobór oraz stan techniczny urządzenia grzewczego,
- brak okresowych badań stanu technicznego przewodów dymowych i spalinowych,
- nieregularne czyszczenie przewodów,
- uszkodzenia przewodów oraz palenisk,

4. Nieprawidłowe magazynowanie substancji niebezpiecznych:

- przechowywanie cieczy palnych w nieuszczelnionych naczyniach, bądź podatnych na stłuczenia,
- niewłaściwe składowanie materiałów mogących wchodzić ze sobą w reakcje chemiczne,

5. Wylądowania atmosferyczne (w przypadku wad instalacji odgromowej):

- brak okresowych badań stanu technicznego instalacji odgromowej,
- eksploatacja uszkodzonej instalacji (zerwane lub skorodowane uziomy)

6. Elektryczność statyczna:

Polega na powstawaniu ładunków elektrycznych w miejscach, gdzie następuje stykanie się i rozdzielanie różnych ciał, tarcie, przelewanie, przewijanie itp. Zjawiska powyższe mogą powodować powstawanie wysokoenergetycznych wylądowań, w szczególności iskrowych. Zapobiegać temu można poprzez

odpowiednią wentylację podczas przelewania cieczy palnych, uziemienie różnego rodzaju urządzeń, zbiorników i instalacji.

7. **Celowe podpalenia** (np. w celu zatarcia śladów kradzieży, z zemsty itp.), akty terroru przejawiające się m.in. podłożeniem ładunków wybuchowych, których skutkiem wybuchu jest powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru.

3. Wyposażenie w gaśnice oraz urządzenia przeciwpożarowe

Urządzenia przeciwpożarowe - należy przez to rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych;

Gaśnice są podstawowym narzędziem w walce z pożarami w jego początkowej fazie i od tego jak szybko zostaną użyte zależy, czy pożar zostanie ugaszony w zarodku, czy też rozwinie się i niezbędna będzie interwencja straży pożarnej.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg /lub 3 dm³/ zawartego w gaśnicach, przypada na każde 100 m² powierzchni budynku.

- Gaśnice należy umieszczać w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności: przy wejściach do budynków, na klatkach schodowych, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
- W budynkach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki,
- Oznakowanie miejsc usytuowania gaśnic powinno być zgodne z Polską Normą (patrz załączniki),
- Do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m,
- Gaśnice należy umieszczać w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła np. piece, grzejniki,
- Odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m.

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
A 	pożary ciał stałych pochodzenia organicznego , przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia np. drewno, papier, węgiel, tworzywa sztuczne, tkaniny, słoma
B 	pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze np. benzyna, alkohole, aceton, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła
C 	pożary gazów np. metan, acetylen, propan, wodór, gaz miejski,

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
D 	pożary metali , np. magnez sól, uran
F 	pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych

GAŚNICA PROSZKOWA (zasady obsługi) do pożarów grupy ABC oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem do 1000 V (z zachowaniem odległości min. 1 m)

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

- Gaś ogień w kierunku wiatru (z wiatrem).
- Pałące się powierzchnie gaś rozpoczynając od brzegu.
- Požary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry do dołu.
- Požary ścian gaś strumieniem skierowanym od dołu do góry.
- Stosuj wystarczającą ilość gaśnic - nigdy jedną po drugiej.
- Zwracaj uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.
- Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy zlecić ich ponowne napełnienie.

Dobrze	Źle

SYSTEM SYGNALIZACJI POŻAROWEJ (SSP)

System sygnalizacji pożarowej (SSP) jest to zbiór kompatybilnych elementów mających za zadanie wykrycie, zlokalizowanie oraz sygnalizowanie i alarmowanie o pożarze w fazie jego powstania. W skład SSP wchodzi: centrala, czujki, ręczne ostrzegacze pożarowe oraz sygnalizatory akustyczno-optyczne.

Zasada działania systemu sygnalizacji pożarowej jest następująca: instalację uruchamiają czujki (4) lub też można ją uruchomić ręcznie tzw. ręcznymi ostrzegaczami pożarowymi (ROP - 2). Informacja dociera do centrali sygnalizacji pożarowej (1), która uruchamia sygnalizację akustyczną (3).

W przedmiotowym obiekcie SSP nie jest wymagane.

Budynek powinien zostać wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu

PRZECIWOŻAROWY WYŁĄCZNIK PRĄDU

- Przeciwpożarowy wyłącznik prądu odcina dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.
- Odcięcie dopływu prądu przeciwpożarowym wyłącznikiem nie może spowodować samoczynnego załączenia drugiego źródła energii elektrycznej, w tym zespołu prądotwórczego.
- Przeciwpożarowy wyłącznik prądu powinien znajdować się w pobliżu głównego wejścia do obiektu lub złącza i być odpowiednio oznakowany, zgodnie z Polską Normą.
- Przeciwpożarowe wyłączniki prądu należy stosować w strefach pożarowych o kubaturze przekraczającej 1000 m³.

Miejsca rozmieszczenia gaśnic, ręcznych ostrzegaczy pożarowych oraz przeciwpożarowego wyłącznika prądu powinny być dobrze znane wszystkim pracownikom. Miejsca te powinny być odpowiednio oznakowane, zgodnie z Polską Normą (patrz schematy). Wszyscy pracownicy powinni zostać przeszkoleni w zakresie praktycznej znajomości posługiwania się gaśnicami.

Uwaga!

Urządzenia przeciwpożarowe oraz gaśnice, powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym, zgodnie z zasadami i w sposób określony w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obsługi, opracowanych przez ich producentów. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach ustalonych przez producenta, **nie rzadziej jednak niż raz w roku.**

4. Zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia

W przypadku pożaru najważniejsze są czynności podjęte w ciągu pierwszych minut od jego powstania. Wówczas decyduje się czy zostanie on ugaszony w zarodku czy też rozprzestrzeni się na cały obiekt. Dlatego ważne jest właściwe przygotowanie pracowników do działań w przypadku pojawienia się pierwszych oznak pożaru w postaci dymu, płomieni, żaru lub swądu spalenizny.

4.1. Postępowania pracowników po zauważeniu zagrożenia

Każdy pracownik zauważając pożar lub inne niebezpieczeństwo zobowiązany jest:

- powiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- dokonać szybkiej oceny, czy istnieje możliwość likwidacji niebezpieczeństwa za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego lub innym skutecznym sposobem, bez przeprowadzania ewakuacji osób i mienia.
- przystąpić do likwidacji zagrożenia,
- ogłosić alarm o niebezpieczeństwie w przypadku, gdy brak jest możliwości szybkiej i natychmiastowej likwidacji zagrożenia poprzez:

- okrzyk „**PALI SIĘ**” oraz wcisnąć ręczny ostrzegacz pożarowy,

- powiadomić o niebezpieczeństwie:

Państwową Straż Pożarną tel. **998 lub 112** podając:

☎ gdzie się pali /adres, rodzaj budynku, która kondygnacja, jakie pomieszczenie/,

☎ co się pali,

☎ czy są poszkodowani,

☎ nazwisko zgłaszającego,

☎ numer telefonu z którego nastąpiło zgłoszenie.

oraz w razie potrzeby zaalarmować:

Pogotowie Ratunkowe tel. **999**

Policję tel. **997**

Sluchawkę telefonu należy odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego alarmowanej służby ratowniczej.

4.2. Dowodzenie akcją przed przybyciem straży pożarnej

Do czasu przybycia straży pożarnej akcją ratowniczo-gaśniczą dowodzi Burmistrz, Z-ca Burmistrza lub w razie ich nieobecności osoba najbardziej opanowana. Pozostali pracownicy oraz wszystkie inne osoby zobowiązane są podporządkować się jego poleceniom. Osobom tym nie wolno samodzielnie oddalać się z miejsca akcji bez zgody dowodzącego, jeżeli pozostawanie na miejscu nie zagraża bezpośrednio ich życiu. Kierujący działaniami ratowniczo-gaśniczymi zobowiązany jest do zorganizowania ewakuacji z rejonu zagrożonego, z jednoczesnym prowadzeniem akcji gaśniczej. Właściwe postępowanie dowodzącego akcją jak i pozostałych pracowników powinno opierać się na wykonywaniu następujących czynności:

- Osoba dowodząca przydziela poszczególnym pracownikom określone zadania dotyczące:
 - przeprowadzenia ewakuacji (ludzi, mienia),
 - zaalarmowania straży pożarnej,
 - wyłączenia dopływu prądu do budynku,
 - prowadzenia w miarę możliwości działań gaśniczych przy pomocy gaśnic,
- Pracownicy, którzy otrzymali zadania od Kierującego akcją mają obowiązek poinformować go o fakcie ich wykonania.

4.3. Działania gaśnicze

Podczas działań gaśniczych należy przestrzegać poniższych zasad:

- Otwierać drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności (schować się za ścianę, przykucnąć),
- Podejść w miarę możliwości blisko źródła ognia, podawać środek gaśniczy bezpośrednio na palące się materiały, a nie na płomień,
- W zadymionym pomieszczeniu poruszać się w pozycji pochylonej,
- W miarę możliwości usunąć z najbliższego otoczenia pożaru znajdujące się tam materiały palne i urządzenia,
- Jeśli stwierdzimy, że w objętym pożarem pomieszczeniu występuje zbyt duże zadymienie powinniśmy odstąpić od działań gaśniczych wewnątrz pomieszczenia,
- Odstępując od działań gaśniczych zamykamy drzwi w palącym się pomieszczeniu by jak najbardziej ograniczyć dostęp tlenu do pożaru (nie na klucz).

4.4. Zasady współdziałania z dowódcą straży pożarnej

Po przybyciu straży pożarnej, dotychczasowy kierujący akcją zobowiązany jest do jej przekazania przybyłemu funkcjonariuszowi, podporządkowania się jego poleceniom oraz udzielenia informacji:

- wskazanie pomieszczeń objętych pożarem,
- krótką informację o przeprowadzonej ewakuacji (czy wszystkie osoby zostały ewakuowane, czy brakuje kogoś),
- podjętych działaniach i wydanych zarządzeniach (wyłączony dopływ prądu, ewakuowane mienie),
- potencjalnych zagrożeniach mogących wystąpić w związku ze znajdującymi się w obiekcie urządzeniami i materiałami (m.in. materiały łatwopalne),
- wskazanie miejsca usytuowania hydrantu zewnętrznego,

Pracownicy powinni podporządkować się poleceniom funkcjonariusza straży pożarnej, który może określić dla nich nowe zadania.

Po zakończeniu działań funkcjonariusz kierujący akcją ratowniczą przekazuje pisemnie obiekt właścicielowi lub zarządcy budynku, który będzie odpowiedzialny za dalszy jego nadzór zgodnie z uwagami zawartymi w protokole przekazania miejsca objętego akcją ratowniczo-gaśniczą.

4.5. Obowiązki po zakończeniu działań ratowniczo-gaśniczych

Po ugaszeniu pożaru w obiekcie należy:

- oddymić budynek,
- przywrócić poprawność działania głównego wyłącznika prądu,
- wymienić używane gaśnice.

5. Organizacja i warunki ewakuacji

Odpowiednia organizacja oraz zachowanie właściwych warunków ewakuacji mają bardzo duży wpływ na bezpieczeństwo zdrowia i życia przebywających w obiekcie osób. Celem ewakuacji jest szybkie i bezpieczne opuszczenie zagrożonych pomieszczeń przez wszystkie osoby znajdujące się wewnątrz. Zakres ewakuacji bywa różny w zależności od sytuacji i stopnia zagrożenia. Czasami ogranicza się jedynie do kilku osób z najbliższego sąsiedztwa pożaru, innym razem trzeba ewakuować cały stan osobowy budynku. Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie należy zapewnić odpowiednie warunki, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w budynku, a także zastosować techniczne środki bezpieczeństwa pożarowego, polegające m.in. na:

1. Zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
2. Zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojsć ewakuacyjnych,
3. Zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń.

Ewakuacja musi przebiegać w sposób zorganizowany i kontrolowany. Należy przeprowadzić ją najkrótszą drogą, jaka jest możliwa. Na zewnątrz obiektu należy wyznaczyć miejsce zbiórki dla ewakuowanych. W miejscu zbiórki należy sprawdzić czy wszyscy opuścili budynek. Bardzo istotny wpływ na warunki ewakuacji ma prawidłowość oznakowania kierunków i wyjść ewakuacyjnych fotoluminescencyjnymi znakami zgodnie z obowiązującą normą (patrz schematy).

5.1. Warunki ewakuacji

- Wyjścia ewakuacyjne muszą umożliwiać ich natychmiastowe użycie, nie mogą być też zastawiane.
- Zabronione jest składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji.
- Zabronione jest umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości (szerokość drogi ewakuacyjnej min. 1,4 m, dopuszcza się 1,2 m, jeżeli jest ona przeznaczona do ewakuacji nie więcej niż 20 osób, wysokość min. 2,2, dopuszcza się lokalne obniżenie do 2 m na odcinku nie dłuższym niż 1,5 m).
- Na drogach ewakuacyjnych zabronione jest:
 1. stosowanie okładziny sufitu lub sufitu podwieszzonego z materiału łatwo zapalnego lub kapiącego pod wpływem ognia,
 2. stosowanie wykładziny podłogowej z materiału łatwo zapalnego,
 3. stosowanie okładziny ściennej z materiału łatwo zapalnego,
- Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi nie powinna być mniejsza niż 0,9 m, a w przypadku przejścia służącego do ewakuacji do 3 osób – nie mniej niż 0,8 m.
- Dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego przy jednym dojściu – 30 m.

***Droga ewakuacyjna** - droga komunikacji ogólnej prowadząca z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej (korytarze, klatki schodowe).*

***Długość dojścia ewakuacyjnego** – długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku (mierzona wzdłuż osi drogi ewakuacyjnej).*

***Przejście ewakuacyjne** – droga jaką musi przebyć ewakuowany od najdalszego miejsca w pomieszczeniu do wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku.*

5.2. Organizacja ewakuacji

Ogłoszenie alarmu

W przypadku zauważenia pożaru w którymkolwiek z pomieszczeń należy niezwłocznie ogłosić alarm pożarowy w celu poinformowania wszystkich osób o powstałym zagrożeniu.

Alarm pożarowy może być ogłoszony słownie poprzez podanie stosownego komunikatu np. **"PALISIE", „POŻAR"** i naciśnięciu ręcznego ostrzegacza pożarowego.

Jednocześnie z alarmowaniem wszystkich osób przebywających w budynku należy zaalarmować straż pożarną zgodnie z zasadami przedstawionymi w rozdziale 4.

Zarządzenie ewakuacji

Akcją ewakuacyjną kieruje Burmistrz, Z-ca Burmistrza lub wyznaczone przez niego osoby. W celu podjęcia decyzji o ewakuacji i jej rodzaju jako podstawowe kryterium przyjmuje się zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w obiekcie. W podjęciu decyzji może pomóc analiza niżej zawartych czynników wpływających na warunki ewakuacji:

1. Ewakuacja całego stanu osobowego obiektu jest niezbędna, gdy pożar może zagrozić bezpieczeństwu osobom w sąsiednich pomieszczeniach tzn. pożar jest na tyle rozwinięty, że nie jest możliwe szybkie jego opanowanie, a rozprzestrzeniający się ogień może przerzucić się na sąsiednie pomieszczenia,
2. Argumenty przemawiające za ograniczeniem ewakuacji do obszaru objętego działaniami gaśniczymi to:
 - ograniczona kubatura pożaru,
 - występowanie niewielkiego tylko lokalnego zadymienia,
 - posiadanie wystarczających sił i środków do szybkiej likwidacji pożaru,

Biorąc jednak pod uwagę sytuację, że powstały pożar nie został ugaszony w zarodku wskazane jest aby wszystkie osoby opuściły budynek.

Kiedy zostanie ogłoszony alarm pożarowy nie można oczekiwać, że wszyscy przebywający w budynku ludzie natychmiast skierują się do wyjść ewakuacyjnych. W rzeczywistości wielu ignoruje alarmy pożarowe z niedostatecznej wiedzy na temat zagrożeń, jakie niesie za sobą nawet nieduży pożar. Wiele osób opuści budynek dopiero po otrzymaniu konkretnego polecenia od osób prowadzących ewakuację, bądź wówczas gdy sami dostrzegą bezpośrednie zagrożenie dla swojej osoby. Dlatego ważne jest by Kierujący akcją ratowniczo-gaśniczą wyznaczył osoby do nadzorowania procesu ewakuacji.

Prowadzenie ewakuacji

Niezbędne jest w czasie ewakuacji przestrzegać poniższych zasad oraz wypełniać polecenia osoby Kierującej akcją ewakuacyjną.

- Ewakuację należy prowadzić w sposób nie wywołujący paniki, w tym celu należy:
 - wydawać polecenia spokojnie ale stanowczo,
 - eliminować wszelkie objawy paniki, a osoby skłonne do jej wywoływania ewakuować w pierwszej kolejności,
- Wskazać kierunki do wyjścia,
- W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń najbardziej zagrożonych,
- W miarę możliwości sprawdzić, czy wszystkie osoby opuściły zagrożony obiekt,
- Ewakuację osób uznaje się za zakończoną dopiero po upewnieniu się, że wszystkie osoby przeznaczone do ewakuacji znajdują się poza obiektem.
- Po opuszczeniu budynku przez ostatnich ewakuowanych należy pozamykać drzwi w celu utrudnienia cyrkulacji powietrza (nie na klucz),
- Po przeprowadzonej ewakuacji zakazuje się powrotu do obiektu. Wskazane byłoby ustawienie osób, które zabezpieczą wejścia przed przedostaniem się tam przypadkowych osób,
- W początkowej fazie dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania, strefa zadymienia może ulec obniżeniu tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki, gdyż w dolnej części panuje mniejsze zadymienie. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie chustki lub kawałka tkaniny najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ewakuacji.
- W przypadku odcięcia drogi ewakuacyjnej (np. zbyt duże zadymienie) należy niezwłocznie dostępnymi środkami powiadomić o tym Kierownika kierującego akcją ratowniczą, który powinien zorganizować pomoc tym osobom. Osoby odcięte od drogi ewakuacyjnej powinny zgromadzić się w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od miejsca pożaru. Stąd ewakuowane zostaną z zewnątrz w miarę posiadanych środków, np. przez otwory okienne. Osoby te oczekując na pomoc, powinny uszczelnić wszystkie miejsca przedostawania się dymu do pomieszczenia (kratki wentylacyjne, szczelina pod drzwiami). Najkorzystniej byłoby gdyby

wszystkie te osoby zgromadziły się w jednym pomieszczeniu. Skróciłoby to czas na ewentualne przestawianie drabiny do okien.

- Po przeprowadzeniu ewakuacji ludzi można prowadzić ewakuację mienia (na wyraźne polecenie Kierującego akcją):
 - w pierwszej kolejności ewakuować mienie najbardziej cenne oraz materiały mogące stwarzać zagrożenie podczas akcji ratowniczo – gaśniczej,
 - mienie ewakuowane należy zabezpieczyć przed kradzieżą i zniszczeniem,
 - mienie ewakuowane należy gromadzić w miejscu nie utrudniającym prowadzenia akcji ratowniczej,
 - w przypadku rozwoju pożaru i zadymienia uniemożliwiającego prowadzenie ewakuacji mienia we własnym zakresie należy uzgodnić z przybyłym dowódcą straży pożarnej pomieszczenia, które należy w pierwszej kolejności objąć ewakuacją.

6. Wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Prace niebezpieczne pożarowo to prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

***Strefa zagrożenia wybuchem** – należy przez to rozumieć przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.*

***Dolna granica wybuchowości** – jest to najniższe stężenie składnika palnego w mieszaninie z powietrzem, przy której zapłon jest już możliwy.*

***Górna granica wybuchowości** - jest to najwyższe stężenie składnika palnego w mieszaninie z powietrzem, przy której zapłon jest jeszcze możliwy.*

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest zobowiązany do:

1. Oceny zagrożenia pożarowego w rejonie, w którym prace te będą wykonywane,
2. Ustalenia rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
3. Wskazania osób odpowiedzialnych za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
4. Zapoznania wyznaczonych osób z zagrożeniem pożarowym występującym w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
5. Zapewnienia wykonywanych prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Przy wykonywaniu prac o których mowa powyżej należy:

1. Zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne,
 - oczyścić pomieszczenia lub miejsca gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
 - usunąć na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkie przedmioty palne lub niepalne w opakowaniach palnych,
 - zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkie urządzenia lub materiały palne, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, poprzez osłonięcie ich np.: arkuszami blachy, kocami gaśniczymi lub innym materiałem izolacyjnym niepalnym,
 - sprawdzić czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie w skutek przewodnictwa cieplnego lub rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych, dodatkowych zabezpieczeń,

- uszczelnić materiałami niepalnymi wszelkie przelotowe otwory instalacyjne, kablowe, wentylacyjne itp. znajdujące się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
 - zabezpieczyć przed rozpryskami lub uszkodzeniami mechanicznymi kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia,
 - sprawdzić czy w miejscu planowania prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
 - przygotować w miejscu wykonywania prac między innymi:
 - napełnione wodą metalowe pojemniki na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrody itp.,
 - materiały osłonowe izolacyjne, niezbędne przy zabezpieczeniu toku prac,
 - niezbędny sprzęt pomiarowy np. do pomiaru stężenia par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
2. Prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach lub przy urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy:
 - stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
 - w miejscu prac znajdują się tylko niezbędne ilości w/w substancji z niewielkim zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości prac,
 - zapas substancji przechowywany jest w niepalnych szczelnych opakowaniach,
 - opróżnione opakowania znajdują się poza stanowiskiem pracy,
 - w pomieszczeniach zapewniono wymaganą wentylację,
 3. Mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru (gaśnice, rozwinięty wąż hydrantu wewnętrzny),
 4. Po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe,
 5. Używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

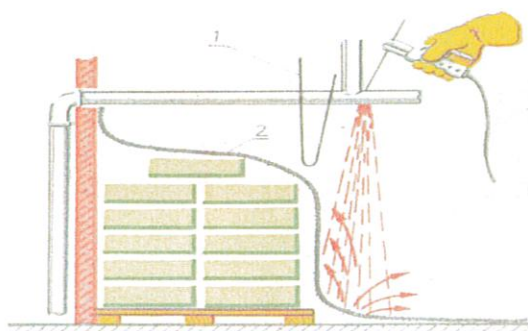
Pracodawca wyznacza osobę odpowiedzialną za sprawowanie nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo. Powinna ona w szczególności:

1. Znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować ich przestrzeganie przez podległych pracowników,
2. Dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac zostały wykonane wszelkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk,
3. Sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć i nieprawidłowości,
4. Wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzającej niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia zanieczeń,
5. Brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych,

Po zakończeniu prac w pomieszczeniu oraz w pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru, oraz czy sprzęt np. spawalniczy został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrole taką należy przeprowadzić również po upływie 2, 4, a następnie 8 godzin licząc od czasu zakończenia prac. Szczegółowy czasookres i ilość kontroli określa pracodawca.

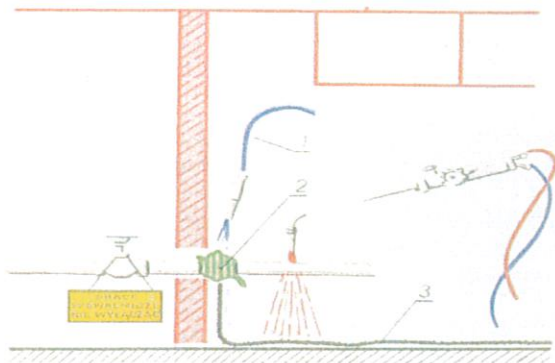
Przykłady zabezpieczeń prac pożarowo niebezpiecznych.

Rys. 1

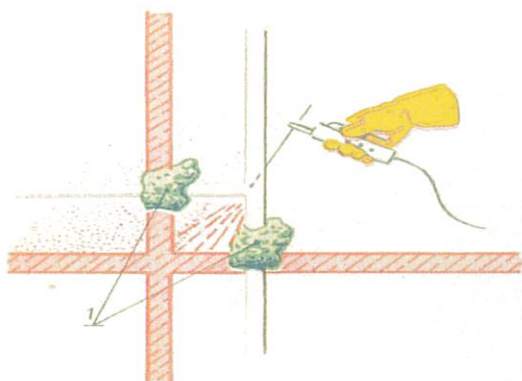
Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc gaśniczy

Rys. 2

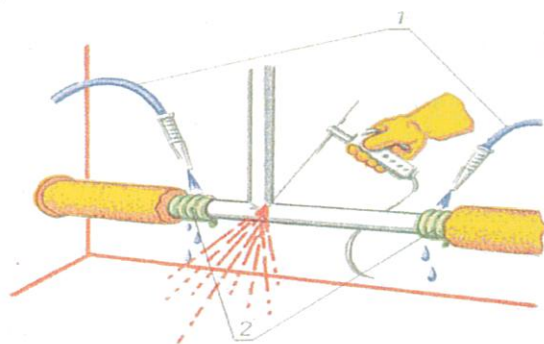
Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić: 1-przewód doprowadzający wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego, 3-koc gaśniczy

Rys. 3

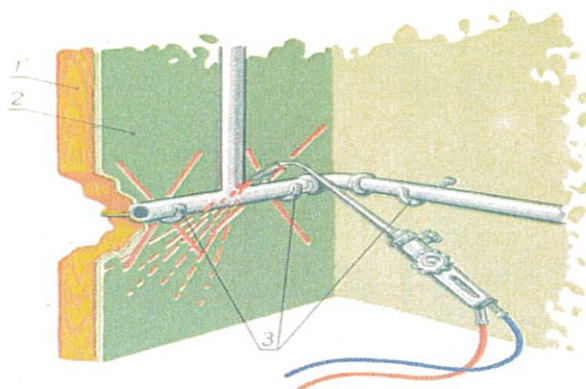
Wszystkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału - 1

Rys. 4

Z izolowanych rurociągów, na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (izolacja łatwopalna) chłodzić skutecznie np. sposobem pokazanym na rysunku: 1-przewody doprowadzające wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego

Rys. 5

Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa cieplnego, stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić: 1-palna ścianka, 2-niepalna wykładzina, 3-haki podtrzymujące instalację

7. Sposoby zapoznawania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji i z przepisami przeciwpożarowymi

Udział w szkoleniu przeciwpożarowym jest obowiązkiem wszystkich pracowników. Szkolenie ma na celu podnieść wiedzę osób szkolonych w zakresie zachowania odpowiednich warunków bezpieczeństwa pożarowego oraz postępowania na wypadek powstania pożaru. Zgodnie z obowiązującymi przepisami każda osoba fizyczna i prawna obowiązana jest zabezpieczyć użytkowany obiekt przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Aby możliwe było skuteczne wypełnienie tego obowiązku pracownik powinien znać charakter i rodzaj występujących zagrożeń, zasady przeciwdziałania im oraz sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia. Obowiązek organizacji szkolenia ciąży na zarządcy obiektu. Pracodawcy są zobowiązani do przeprowadzenia szkolenia wstępnego oraz szkolenia okresowego.

1. *Szkolenie wstępne* pracowników nowo przyjętych w zakresie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie. Winno ono zawierać uświadomienie nowemu pracownikowi potencjalnych zagrożeń pożarowych, zasadach postępowania, drogach ewakuacji, informacje o rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych oraz sposobie ich użycia. Podczas szkolenia wstępnego należy zapoznać także pracownika z niniejszą instrukcją bezpieczeństwa pożarowego. Dla potwierdzenia tego faktu można przygotować imienne oświadczenie osób zapoznanych z treścią instrukcji z ich osobistymi podpisami lub skorzystać z listy stanowiącej załącznik do instrukcji.

2. *Szkolenie okresowe* przeprowadza się celem przypomnienia wiadomości z zakresu szkolenia podstawowego. Jest to również okazja do przedstawienia wszelkich zmian, zarówno dotyczących zagrożeń (w związku z wprowadzeniem nowych materiałów, urządzeń itd.) jak i metod ich zwalczania. Ponadto, po każdej zmianie w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego należy ponownie zapoznać z nią (lub właściwym fragmentem) pracowników.

Szkolenie powinno być prowadzone:

- dla pracowników na stanowiskach robotniczych nie rzadziej niż raz na **3 lata**,
- dla pracowników administracyjno-biurowych nie rzadziej niż co **5 lat**,

Z każdego rodzaju szkolenia powinna być sporządzona odpowiednia dokumentacja /lista obecności wraz z tematyką szkolenia/ oraz adnotacja dokonana w aktach personalnych pracownika.

Zakres takiego szkolenia powinien obejmować następujące zagadnienia:

- ☐ charakterystyka zagrożenia pożarowego obiektu, przyczyny powstawania i rozszerzania się pożarów,
- ☐ zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- ☐ zadania i obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru,
- ☐ ewakuacja ludzi i mienia, drogi i środki ewakuacji,
- ☐ sprzęt i urządzenia gaśnicze, środki gaśnicze,
- ☐ zasady użycia i umiejętność posługiwania się sprzętem gaśniczym będącym na wyposażeniu obiektu /gaśnice/ wraz z praktycznym sposobem użycia tego sprzętu

Program szkolenia przeciwpożarowego może być włączony w pełnym wymiarze godzin do innych form szkolenia i doskonalenia zawodowego, np. BHP.

8. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej

8.1. Obowiązki zarządcy budynku

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

1. Przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. Wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
3. Zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
4. Zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
5. Przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
6. Zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
7. Ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
8. Umieścić w widocznym miejscu instrukcje:
 - postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych (patrz załącznik nr 1),
 - ogólną przeciwpożarową (patrz załącznik nr 2),
9. Oznakować znakami zgodnymi z Polskimi Normami:
 - drogi i wyjścia ewakuacyjne w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
 - miejsca usytuowania gaśnic,
 - miejsca usytuowania głównego wyłącznika prądu,
 - ręczne ostrzegacze pożarowe,

(patrz schematy).

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa wyżej, stosownie do zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

8.2. Zadania i obowiązki wszystkich pracowników

1. Znać i przestrzegać postanowienia niniejszej instrukcji,
2. Uczestniczyć w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
3. Dbać o stan bezpieczeństwa pożarowego na swoim stanowisku pracy, w budynku oraz jego bezpośrednim otoczeniu,
4. Informować przełożonych o zauważonych usterkach i zagrożeniach,
5. Po zakończeniu pracy sprawdzić czy wyłączone są urządzenia elektryczne,
6. Znać rozkład pomieszczeń, kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
7. Znać rozmieszczenie gaśnic i potrafić się nimi posłużyć,
8. Znać lokalizację głównego wyłącznika prądu oraz ręcznych ostrzegaczy pożarowych,
9. Znać numery telefonów alarmowych,
10. Znać przyjęte sposoby alarmowania o pożarze, zasady ewakuacji ludzi i mienia,
11. W razie konieczności koordynować akcją ratowniczo - gaśniczą do czasu przybycia jednostek straży pożarnej,
12. W razie konieczności przeprowadzić sprawną i bezpieczną ewakuację wszystkich osób z budynku.

9. Wykaz przepisów i opracowań

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej /Dz. U. z 2017 r. poz. 736 ze zm./
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109 z 2010 r., poz. 719/
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane /Dz. U. z 2017 r. poz. 1332/
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie /Dz. U. z 2015 r. poz. 1422/
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych /Dz. U. Nr 40, poz.470 /
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych /Dz. U. Nr 124 z 2009 r., poz. 1030/.
7. Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bhp /Dz. U. Nr 180, poz. 1860 z póź. zm./
8. PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe
9. PN-92/N-01256/01 i 02 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa i ewakuacja
10. PN-92/N-01256/05 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych

10. Załączniki

Załącznik Nr 1
do Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU

1. ALARMOWANIE

W przypadku powstania pożaru należy zachować spokój, nie wywoływać paniki i natychmiast zaalarmować okrzykiem "PALI SIĘ - POŻAR" innych pracowników i osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu oraz:

STRAŻ POŻARNĄ tel. 998 lub 112
KIEROWNICTWO ZAKŁADU tel.

Oraz w razie potrzeby

POGOTOWIE RATUNKOWE tel.999
POLICJĘ tel.997
POGOTOWIE ENERGETYCZNE tel.

Należy podać:

- 1.Gdzie się pali / nazwa obiektu, adres/,
- 2.Czy istnieje zagrożenie ludzi,
- 3.Nazwisko i numer telefonu z którego następuje zgłoszenie.

UWAGA: Słuchawkę można odłożyć dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyżurnego.

2. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU.

a/ Równocześnie z alarmowaniem należy przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy znajdującego się najbliżej sprzętu gaśniczego / gaśnice, hydranty ppoż./ oraz udzielenia pomocy osobom poszkodowanym lub zagrożonym.

b/ Do czasu przybycia straży pożarnej akcją kieruje kierownik lub osoba przez niego wyznaczona.

c/ Z chwilą przybycia straży pożarnej kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą przejmuje dowódca przybyłej jednostki, wszyscy zaś są obowiązani podporządkować się jego poleceniom.

d/ Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:

- w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
- należy wyłączyć dopływ prądu do pomieszczeń objętych pożarem,
- nie wolno otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu ognia,
- nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji reagujących z wodą - należy stosować gaśnice proszkowe i śniegowe,
- należy usuwać z zasięgu ognia materiały palne, a w szczególności butle z gazami palnymi.

/ podpis /

INSTRUKCJA

PRZECIWOŻAROWA OGÓLNA

Wyciąg z ustawy o ochronie przeciwpożarowej z 24 sierpnia 1991 r. (dz. U. Nr 81, póź. 351) i wydanych do niej przepisów wykonawczych.

1. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu, lub terenu, a także osoby fizyczne, prawne, organizacje i instytucje obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym i ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych,
2. Osoby i podmioty wymienione w pkt. 1 obowiązane są zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi a w szczególności z:
 - a) instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
 - b) instrukcją technologiczno ruchową,
 - c) sposobami alarmowania na wypadek pożaru,
 - d) z rozmieszczeniem i obsługą sprzętu gaśniczego,
 - e) przewidywanymi sposobami ewakuacji ludzi i mienia na wypadek powstania pożaru oraz postępowania do czasu przybycia jednostek ratowniczo - gaśniczych,
3. Każda osoba, pracownik jest obowiązany zwracać baczna uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, o w szczególności wiąże się z ZAKAZEM:
 - a) używania otwartego ognia i palenia tytoniu w strefach zagrożenia pożarem lub wybuchem,
 - b) garażowania pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach do tego celu nie przeznaczonych, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa i nie odłączono na stałe akumulatora pojazdu,
 - c) spalania śmieci i odpadków w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
 - d) przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 100°C,
 - linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i odgromowych,
 - e) użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych (piecyki, kuchenki, podgrzewacze) ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określanymi przez producenta,
 - f) stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
 - g) instalowania osprzętu instalacji elektrycznej (włączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, oprawy oświetleniowe) bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
 - h) naprawiania bezpieczników energii elektrycznej,
 - i) eksploatowania prowizorycznych, uszkodzonych bądź przeciążonych instalacji elektrycznych i gazowych,
 - j) składania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej, służących ewakuacji oraz jakichkolwiek przedmiotów w obrębie i w klatkach schodowych,
 - k) zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
 - l) ograniczenia dostępu do:
 - urządzeń przeciwpożarowych stałych i półstałych urządzeń gaśniczych, urządzeń odciążających, instalacji alarmowych, hydrantów, zaworów i suchych pionów, kłap przeciwpożarowych;
 - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze;
 - wyjść ewakuacyjnych;
 - wyłączników i tablic rozdzielaczy prądu elektrycznego oraz głównych zaworów gazu;
 - podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - m) przekroczenia dobowego zaopatrzenia materiałów palnych na stanowisku pracy,
 - n) przechowywania w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi w pomieszczeniach piwnicznych, strychach, poddaszach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz innych pomieszczeń ogólnie dostępnych jak również tarasach, balkonach loggiach materiałów niebezpiecznych pożarowo takich jak: gazy palne, ciecze palne, o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne, materiały wybuchowe i pirotechniczne, ciała stałe jednorodnie o temperaturze samozapalenia 220°C oraz materiały mające skłonności do samozapalenia,
 - o) używania podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych niezgodnie z ich przeznaczeniem.
4. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości bądź zagrożenia pożarem powiadomić przełożonych i służby interwencyjne

TELEFON PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ (998) 112

SANKCJE KARNE

Osoby i pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń

Aktualizacja instrukcji

Tytuł zawodowy	Imię i nazwisko	Data	Podpis

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji co najmniej **raz na dwa lata**, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Wykaz osób zapoznanych z treścią niniejszej instrukcji

L.p.	Imię i nazwisko	Podpis

USYTUOWANIE OBIEKTU NA DZIAŁCE

LEGENDA

MIEJSCE ZBIÓRKI DO
EWAKUACJI

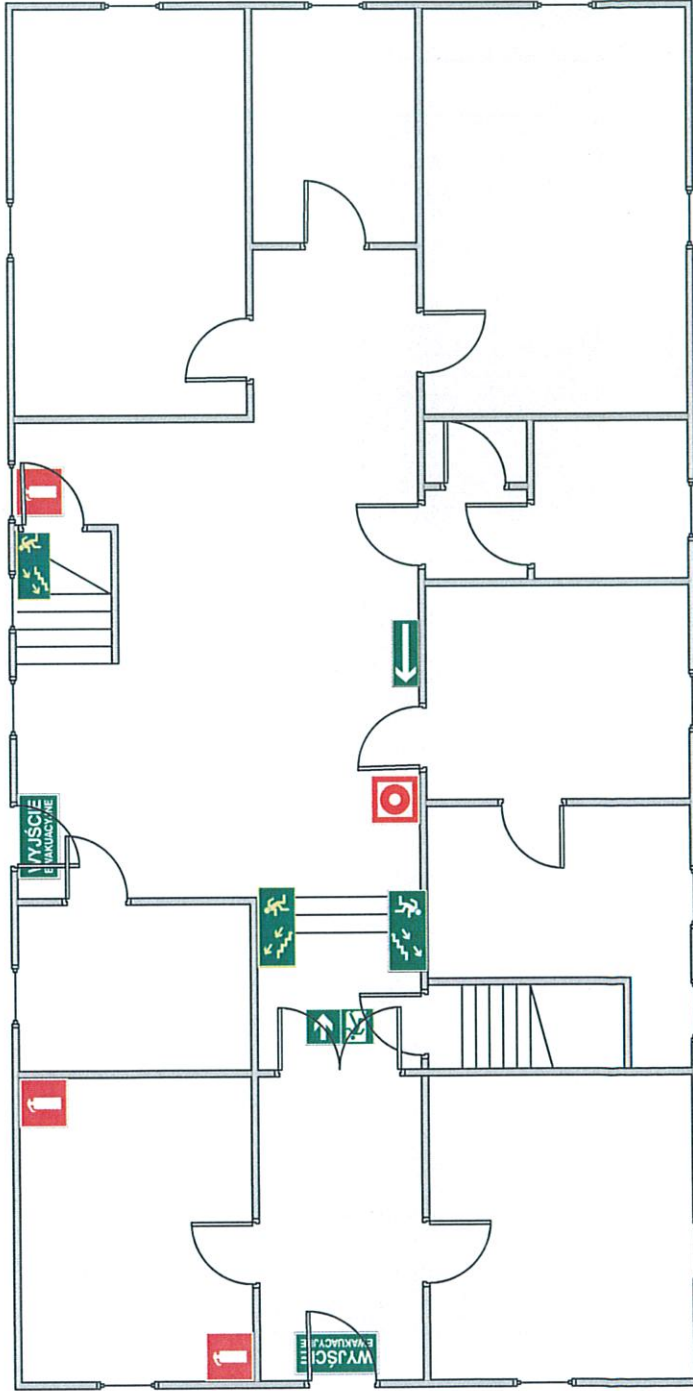

HYDRANT ZEWNĘTRZNY

WEJŚCIA DO BUDYNKU

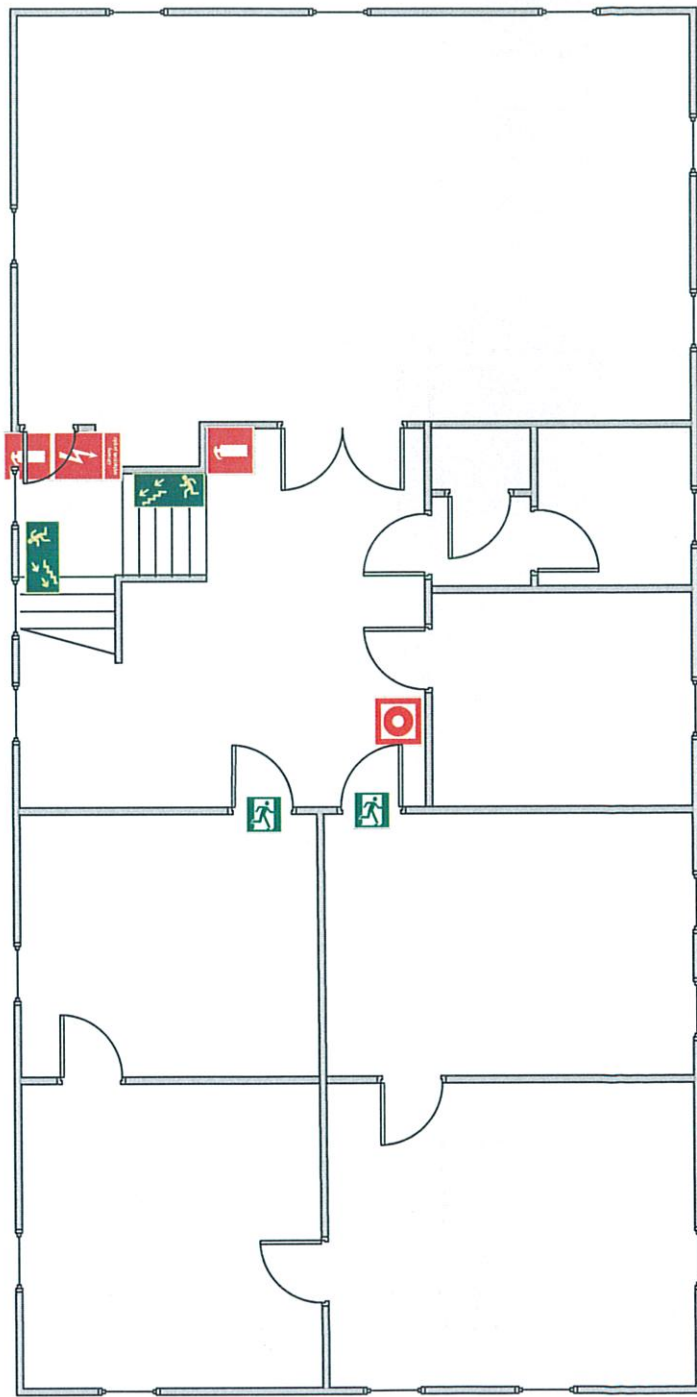
RZUT PARTERU

LEGENDA

- GAŚNICA
- RĘCZNY OSTRZEGACZ POŻAROWY
- WYJŚCIE EWAKUACYJNE
- KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
- DRZWI EWAKUACYJNE
- KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ - SCHODAMI W GÓRĘ

RZUT PIETRA

LEGENDA

GŁÓWNY WYŁĄCZNIK PRĄDU

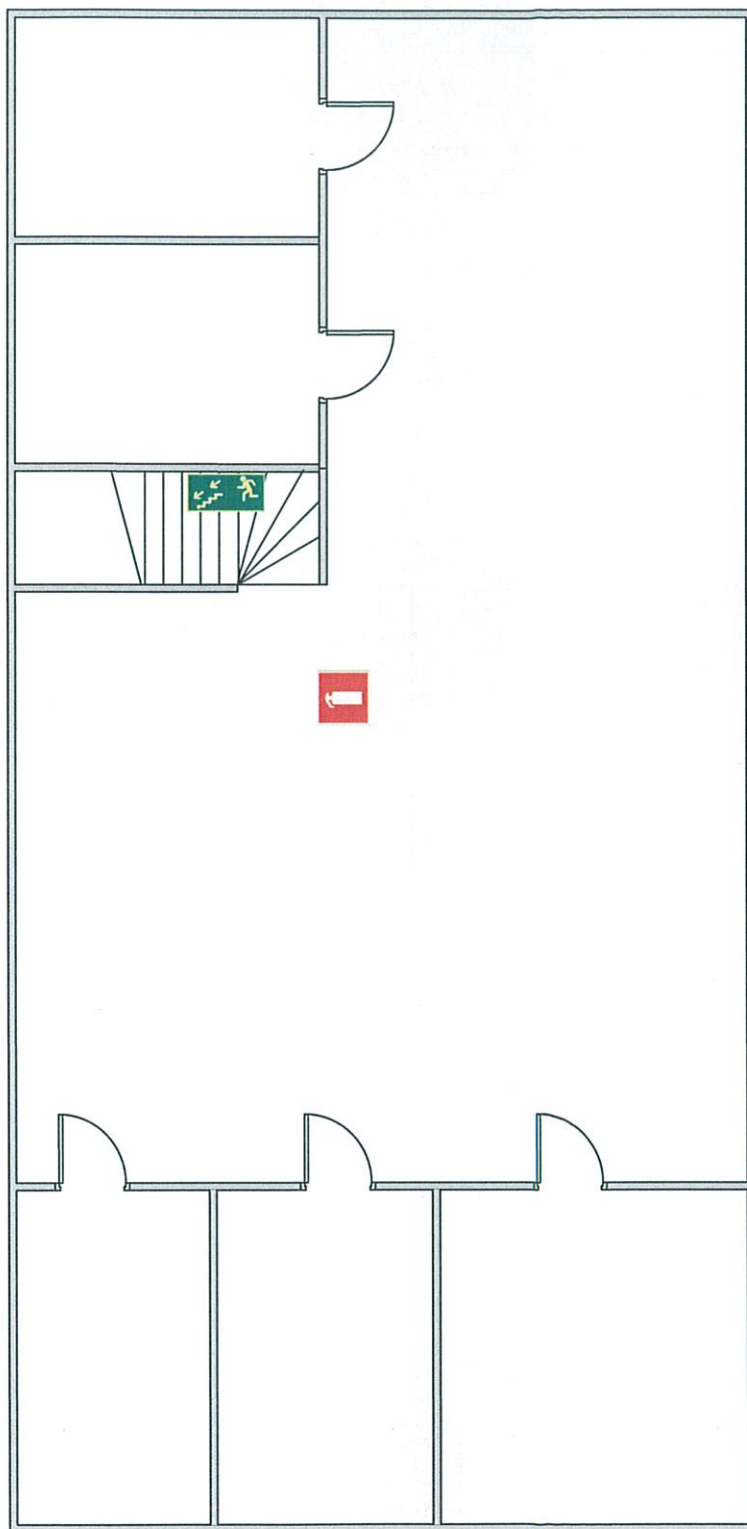
GAŚNICA

RĘCZNY OSTRZEGACZ
POŻAROWY

KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
— SCHODAMI W DÓŁ

DRZWI EWAKUACYJNE

STRYCH

RZUT PIWNICY

